

Mgr. art. Ľuboš Bernáth, ArtD.

Bratislava: 25. 6. 2011

ANOTÁCIA K ŠTÚDIU

Hudba bratislavského rodáka Johanna Specha

Základné kompozičné princípy a charakteristiky hudobnej reči vo vokálnej a vokálno-inštrumentálnej tvorbe Johanna Specha (1. časť)

Dielo Johanna Specha nebolo doposiaľ v slovenskej literatúre v dostatočnej miere reflektované, preto sme sa rozhodli v našej štúdiu sa týmto dirigentom, skladateľom a všeobecne kultúrne činným umelcom zaoberať. Napriek tomu, že dielo Johannes Specha je naozaj rozsiahle, obsahujúce viaceré formovo, časovo a inštrumentálne bohaté skladby, vo svojej dobe bol vnímaný skôr ako autor piesní a malých vokálnych skladieb. V mestách, v ktorých pôsobil zastával významné umelecké, najčastejšie dirigentské, ako aj spoločenské miesta a pozície. Po svojich hudobných štúdiách vo Viedni odchádza Spech žiť do Budapešti, kde pracoval v štátnej správe a popritom pracoval ako hudobný pedagóg. V súčasnej dobe kultúrnej globalizácie sa javí osobnosť Johanna Specha ako nesmierne zaujímavá a inšpiratívna, keďže vo svojej dobe pôsobil v mnohých európskych kultúrnych centrách a veľkomestách.

Pre správne pochopenie základných charakteristík a prvkov hudobnej reči Johanna Specha sme sa rozhodli svoje analytické podkapitoly riešiť tým najlogickejším spôsobom, od formovo, harmonicky a všeobecne hudobne jednoduchších umelých piesní, cez komplikovanejšie, námetovo bohatšie a kompozične prepracovanejšie arietty, až po veľkolepé dielo kantátu *Ideále*, komponovanú na text významného básnika Friedricha Schillera. Na tomto poradí sa dá veľmi pekne dokumentovať ako jednotlivé čiastkové problémy mikroštruktúry ovplyvnili, a vôbec do akej miery sa prejavili na väčších a dlhších plochách makroštruktúr. Zdá sa, že práve táto myšlienková niť od piesne, cez ariettu až po kantátu, by mohlo byť toho dôkazom.

Johann Spech sa už vo svojich piesňach prejavuje ako veľmi vnímaný a invenčný skladateľ, ktorý dokonale ovládal tento v tej dobe stále populárnejší hudobný druh. Jeho vyspelé vzdelanie, ako aj dokonalé ovládanie niekoľkých cudzích rečí bolo zárukou pozitívneho vzťahu k textovej predlohe, ktorú sa rozhodol zhudobňovať. Kompozičné a hudobno-teoretické zázemie, ktoré získal od svojho pedagóga Haydna znamenalo ďalšiu výraznú devízu, ktorá sa prejavila vo veľkej miere predovšetkým v jeho vrcholnom období, kedy písal svoje vrcholné diela kantáty a oratóriá a duchovné kompozície, predovšetkým omše. Špeciálnou kategóriou sú jeho opery, ktoré sa snažil komponovať po vzore výraznej opernej ikony W. A. Mozarta, avšak sa bohužiaľ vo veľkej miery neujali a postupne sa vytratili z operných dramaturgií jednotlivých divadiel.